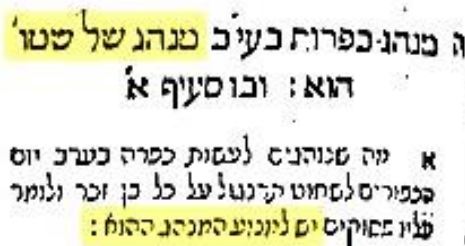

Reliving the Yom Kippur Temple Service Today, Part I

Replacement Atonement Rituals: *Kapparot and Tashlikh*

R. Dr. Shlomo Zuckier

PART I: *Kapparot*

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרה סעיף א

מה שנהגים לעשות כפרה בערב יום כיפורים לשחוט תרנגול על כל בן זכר ולומר עליו פסוקים, יש למנוע המנהג.
הגה: ויש מהגאונים שכתבו מנהג זה, וכן כתבו אותו רבים מן האחרונים, וכן נוהגין בכל מדינות אלו ואין לשנות, כי הוא מנהג ותיקין. ונוהגין ליקח תרנגול זכר לזכר, ולנקבה לוקחין תרנגולת (ב"י בשם תשב"ץ), ולוקחין למעוברת תרנגולים אולי תלד זכר; ובוחרין בתרנגולים לבנים, על דרך שנאמר: אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו (ישעיה א, יח) ונהגו ליתן הכפרות לעניים, או לפדותן בממון שנותנים לעניים (מהרי"ל). ויש מקומות שנוהגין לילך על הקברות ולהרבות בצדקה, והכל מנהג יפה. ויש להסמיך שחיטת הכפרות מיד לאחר שהחזירו עליו. וסמך ידיו עליו, דמות הקרבן; וזורקין בני מעיהם על הגגות או בחצר, מקום שהעופות יכולין לקחת משם (טור).

1. Shulchan Aruch Orach Chaim, Laws of Yom Kippur, Section 605, Paragraph 1

The practice of making atonement on the eve of Yom Kippur by slaughtering a rooster for every male and reciting verses over it should be stopped.

Gloss (Rema): Some of the Geonim wrote about this custom, and many of the later authorities have written about it as well. This is the custom in all these regions, and it should not be changed, as it is an ancient custom. The practice is to take a male rooster for a male, and for a female, a hen is taken (Beit Yosef, in the name of Tashbetz). For a pregnant woman, roosters are taken, as she may give birth to a male. White roosters are preferred, as it is said, "Though your sins be like scarlet, they shall be white as snow" (Isaiah 1:18). The custom is to give the atonement chickens to the poor or to redeem them with money, which is then given to the poor (Mahari"l). In some places, there is a custom to visit graves and to increase charity, which is also a good custom. The slaughter of the atonement chickens should be done immediately after the ritual has been performed over them, and the one offering it should place his hands on the bird, resembling the sacrificial offering. The entrails are thrown onto the rooftops or in the yard, where birds can take them from there (Tur).

2. טור אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרה

יש מקומות שנוהגין לשחוט תרנגול לכפרה וכן יש בתשובת הגאונים וששאלתם שאנו נוהגין לשחוט ערב יום הכפורים תרנגול ואין אנו יודעין מנהג זה למה אי משום תמורה מאי שנא תרנגול מבהמה וחיה הא ודאי קושיא הוא אלא שיש בה שני טעמים אחד שהתרנגול מצוי בבית יותר מכל בהמה חיה ועוף ועוד יש במקומות עשירים שעושין תמורת אילים ועיקר בעלי קרנים דמות אילו של יצחק אבינו לפיכך לא דבר קבוע הוא ועוד שמענו מחכמים הראשונים שאע"פ שבהמה דמיה יקרים יותר מתרנגול אעפ"כ תרנגול מובחר לפי ששמו גבר כדאמרינן (ביומא כ א) מאי קרא גברא אמר רב שילא קרא תרנגולא וכיון ששמו גבר תמורת גבר בגבר מהני ומעלי וכך רגילין כאן אוחז ש"צ התרנגול ומניח ידו על ראשו ונוטלו ומניח על ראש המתכפר ואומר זה תחת זה זה חילוף זה זה מחולל על זה ומחזירו עליו פ"א ואומר (תהלים ק"ז) יושבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל יוציאם מחשך וצלמות ומסרותיהם ינתק אוילים מדרך פשעם

ומעונותיהם יתענו ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיה' יושיעם ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם נפש תחת נפש ועושה כסדר הזה ג"פ ואחר כך מניח ידו על ראש התרנגול תבנית סמיכה וסומך עליו ושוחטו לאלתר תיכף לסמיכה שחיטה ורגילין לתת לעניים כדי שיהא כפרה לנפשו ומה שרגילין לזרוק את בני מעיו על הגג כדי ליתנם לעופות יש להביא ראייה קצת מההיא דמסכת חולין רמי בר תמרי איקלע למערבא מעלי יומא דכפורי חזא דקא שדו כבדא וכולייהא אזיל שקלינהו משום דהאידינא דהיתרא שכיח טפי:

2. Tur Orah Hayyim, Laws of Yom Kippur, Section 605

There are places where the custom is to slaughter a rooster for atonement, and this is also mentioned in the responsa of the Geonim: In response to the question you asked about our custom of slaughtering a rooster on the eve of Yom Kippur, and not understanding the reason for it—if it is because of the issue of *temurah* (substitution of sacrificial animals), why would a rooster be different from other animals or wild creatures? This is indeed a valid question, but there are two explanations for it:

1. A rooster is more commonly found in homes than other animals, wild creatures, or birds.

2. In some places, the wealthy replace the rooster with rams, especially animals with horns, to symbolize the ram of Isaac our forefather. Therefore, this practice is not fixed.

Additionally, we heard from earlier sages that even though the value of an animal is greater than that of a rooster, the rooster is still preferable because its name in Hebrew is *gever* (meaning "man"). As it is said in the Talmud (Yoma 20a), "What is a *gever*? Rav Shela said it refers to a rooster." Therefore, since its name is *gever*, it serves as a substitute for a man, making it effective and worthy.

Here, the custom is that the cantor (*Shaliach Tzibbur*) takes the rooster, places his hand on its head, then transfers it to the person seeking atonement. He says, "This is in place of this, this is in exchange for this, this is forgiven because of this." He repeats the ritual once, while reciting Psalms 107: "Those who sit in darkness and in the shadow of death, bound in affliction and iron... He brought them out of darkness and the shadow of death, and broke their bonds asunder. Fools, because of their transgression, and because of their iniquities, are afflicted... They cry unto the Lord in their trouble, and He saves them out of their distresses. He sends His word, and heals them, and delivers them from their destructions. Let them give thanks unto the Lord for His lovingkindness, and for His wonderful works to the children of men."

He says, "A soul for a soul," and performs this procedure three times. Afterward, he places his hand on the head of the rooster, symbolizing the laying on of hands (*semicha*), and immediately slaughters it following the laying on of hands. It is customary to give the rooster to the poor so that it serves as atonement for one's soul.

As for the practice of throwing the intestines of the rooster onto the roof for birds to eat, there is some basis for this from a passage in Tractate Chullin, where Rami bar Tamari came to the West (the Land of Israel) on the eve of Yom Kippur and saw people throwing the liver and kidneys (of the animals) around. He went and took them, saying that in those days when there was more abundance, people would use them more permissively.

3. מחזור ויטרי סימן שלט

מנהג אבות' תורה היא. וכך היא בפסיקתא: ערב יום הכיפורים מביאין תרנגולין. זכרים לזכרים. ותרנגולות לנקבות. ונוטל בעל הבית לכל אחד מבני ביתו תרנגול אחד בידו. וקודם שישחטנו יאמר עליו חמשה פסוקים הללו שלשה פעמים: ואילו הן: אולים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו: כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות: ויצעקו אל י"י בצר להם ממצוקותיהם יושיעם: ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם: יודו לי"י חסדו ונפלאותיו לבני אדם (תהלים קז): ולאחר שסיים אילו חמשה פסוקים. יקח התרנגול ויחזירנו סביב ראשו. ואומ' יהי רצון מלפניך אלהים חיים שתזכרנו ותפקדנו לחיים טובים. ויהא תרנגול זה תחת זה וחילופו ותמורתו. ויצא תרנגול זה למיתה ויכנס זה לחיים טובים ארוכים ותהא שחיטתו כפרתו. וכופר נפשו. וינצל מכל צרה וצוקה מכל יגון ואנחה. וימצא מנוחה ששון ושמחה אמן

אמן סלה ועד: ובכל פעם שיאמר אותם הפסוקים יסביב התרנגול סביב ראשו. ויאמר זה תחתי וזה תמורתי וחילופי. ושלום: וישגרם לעניי העיר: ויהא כפרתו כמו כפרת שעיר המשתלח שהיה מכפר על כל ישראל: וכן נהגו בפרוונצא ונרבונא:

3. Machzor Vitri, Section 339

The custom of our forefathers is considered part of the Torah. And this is how it appears in the Pesikta: On the eve of Yom Kippur, roosters are brought—male roosters for males and hens for females. The head of the household takes one rooster for each member of his household. Before slaughtering it, he recites the following five verses three times:

1. "Fools, because of their transgression, and because of their iniquities, are afflicted."
2. "Their soul abhors all manner of food, and they draw near to the gates of death."
3. "Then they cry unto the Lord in their trouble, and He saves them out of their distresses."
4. "He sends His word, and heals them, and delivers them from their destructions."
5. "Let them give thanks to the Lord for His lovingkindness, and for His wonderful works to the children of men" (Psalms 107).

After reciting these five verses, he takes the rooster and swings it around his head while saying: "May it be Your will, O living God, that You remember us and account us for a good life. May this rooster be in place of this person, his substitute, and his exchange. Let this rooster go to death, and let this person enter into a long and good life. May its slaughter be his atonement, and the atonement for his soul. May he be saved from all distress, suffering, and anguish, and find joy, happiness, and peace. Amen, amen, selah and forever."

Each time he says these verses, he swings the rooster around his head, saying, "This is in place of me, this is my substitute, this is my exchange." When finished, the rooster is given to the poor of the city, **and this serves as atonement, similar to the scapegoat, which atoned for all of Israel.**

This was also the custom in Provence and Narbonne.

4. ויקרא פרק טז

(כ) וְכִלְהוּ מִכֹּפֶר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשְּׂעִיר הַזֶּה:
(כא) וְסִמָּה אֶהְרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׂעִיר הַזֶּה וְהִתְנַחֵה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכֹל־סַטְאַתֵּם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשְּׂעִיר וְשָׁלַח בְּיַד־אִישׁ עֹטֵי הַמַּדְבָּרָה:
(כב) וְנִשָּׂא הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵם אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשָׁלַח אֶת־הַשְּׂעִיר בַּמַּדְבָּר:

4. Leviticus 16 (JPS translation)

When he has finished purging the Shrine, the Tent of Meeting, and the altar, the live goat shall be brought forward.

Aaron shall lay both his hands upon the head of the live goat and confess over it all the iniquities and transgressions of the Israelites, whatever their sins, putting them on the head of the goat; and it shall be sent off to the wilderness through a designated agent.

Thus the goat shall carry on it all their iniquities to an inaccessible region; and the goat shall be set free in the wilderness.

5. שו"ת הרשב"א חלק א סימן שצה

מונטפשליר. לחכם רבי יעקב בר מכיר. כתב מר כי ראית מה שהשבתי אני בענין הכפרה שעושין לנערי' בערבי יום הכפורי' ושארתי אני. והנאך ואתה מוסיף עוד לומר שקרוב לומר שהשחיטה פסולה שזה כמו שוחט לשם חטאתו. אני מצאתי מנהג זה פשוט בעירנו עם שאר דברים שהיו נוהגין כיוצא בזה. שהיו שוחטין תרנגול זקן לכפרה על הנער היולד וחוטכים ראשו ותולים הראש בנוצתו בפתח הבית עם שומים. והבל' הרבה שנראו בעיני כדרכי האמורי ודחקתי על זה הרבה. ובחסד עליון נשמעו דברי ולא נשאר מכל זה ומכיוצא באלו בעירנו מאומה. אף על פי ששמעתי מפי אנשים הגונים מאד מאשכנז היושבים עמנו בבית המדרש שכל רבני ארצם עושין כן ערבי יום הכפורים ושוחטין לכפרה אווזין

ותרנגולין. גם שמעתי כי נשאל לרבינו האי גאון ז"ל ואמר שכן נהגו. ועם כל זה מנעתי המנהג הזה מעירנו. ומכל מקום אינו רואה לפסול השחיטה מפני שלא פסלו אלא השוחט לשם דבר הנדר והנדב. ודוקא תמימים אבל בעלי מומין לא. לפי שכל הרואה יודע שאין זה לשם עולה ולשם שלמים דוקא אלא דברי הבאי בעלמא. ולפיכך כתבתי אני בספרי ספר תורת הבית שהשוחט תרנגולין אווזין לשם אחד מכל אלו ששחיטתן כשרה. לפי שהכל יודעין שאין אחד מאלו עולין לקרבן.

5. Responsa of the Rashba, Part 1, Siman 395

To the wise Rabbi Yaakov bar Makir, you wrote that you saw my response regarding the atonement ritual performed for children on the eve of Yom Kippur, and that I prohibited it. You were pleased with my ruling, and you added that it is likely that the slaughter is invalid because it resembles slaughtering for the sake of a sin offering (*hattat*).

I have found this custom widespread in our city, along with other similar practices. People would slaughter an old rooster as an atonement for a newborn child, cut off its head, and hang the head with its feathers at the entrance of the house, along with garlic. I saw many such superstitious practices, which seemed to me like the ways of the Amorites (pagan customs). I strongly opposed these practices, and by the grace of the Almighty, my words were heeded, and none of these or similar customs remain in our city.

Even though I heard from very reputable people from Ashkenaz who sit with us in the study hall that all the rabbis in their land perform this ritual on the eve of Yom Kippur, slaughtering geese and roosters as atonement, and I also heard that Rav Hai Gaon was asked about it and he said that this was indeed the custom, I still prohibited this custom in our city.

Nevertheless, I do not believe that the slaughter itself is invalid, as slaughter is only disqualified if done for the sake of a vowed or donated offering, and only with unblemished animals. But since anyone who sees this knows that it is not intended as an offering for a burnt or peace offering, but merely an empty, meaningless act, I wrote in my book *Torat HaBayit* that the slaughter of roosters or geese for any of these purposes is valid, because everyone knows that none of these animals are fit to be a sacrifice.

6. המנהג הרווח היום

בני אדם ישבי חשך וצלמות, אסירי עני וברזל (תהלים, ק"ז, ז),
יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק (תהלים, ק"ז, י"ד)
אווילים מדרך פשעם ומעוונותיהם יתענו. כל אכל תמעב נפשם ויגיעו עד שערי מות. ויזעקו אל א-דני בצר להם,
ממצוקותיהם יושיעם. ישלח דברו ויורפאם וימלט משחיתותם. יזדו לא-דני חסדו ונפלאותיו לבני אדם (תהלים, ק"ז, י"ז-
כ"א)

אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם ישרו. ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר
(איוב, ל"ג, כ"ג-כ"ד)

זה תליפתי, זה תמורתתי, זה פפרתי. זה התרנגול ילך למיתה ואני אלה לחיים טובים ארפים ולשלום.

זה תליפתי, זה תמורתתי, זה פפרתי. זה הכסף ילך לצדקה ואני אלה לחיים טובים ארפים ולשלום.

6. The Custom as Practiced Today

People recite the following verses during the *kapparat* (atonement) ritual:

- "They sit in darkness and the shadow of death, bound in affliction and iron" (Psalms 107:10).
- "He brought them out of darkness and the shadow of death, and broke their bonds asunder" (Psalms 107:14).
- "Fools, because of their transgression, and because of their iniquities, are afflicted. Their soul abhors all manner of food, and they draw near to the gates of death. Then they cry unto the Lord in their trouble, and He saves them out of their distresses. He sends His

word, and heals them, and delivers them from their destructions. Let them give thanks to the Lord for His lovingkindness, and for His wonderful works to the children of men" (Psalms 107:17–21).

- "If there be a messenger with him, an interpreter, one among a thousand, to show unto man his uprightness, then He is gracious unto him, and says, 'Deliver him from going down to the pit; I have found a ransom'" (Job 33:23–24).

Then the person performing the ritual says:

"This is my substitute, this is my exchange, this is my atonement. This rooster shall go to death, and I shall go to a long life, good life, and peace."

Alternatively, when using money instead of a rooster, they say:

"This is my substitute, this is my exchange, this is my atonement. This money shall go to charity, and I shall go to a long life, good life, and peace."

7. רב שלמה אבינר, "רצוי לעשות כפרות עם כסף"

גלוש ב - nrg מעריב מהסלולר «

ראשי « חדשות » יהדות

רצוי לעשות כפרות עם כסף ולא עם תרנגול

כדי למנוע צער בעלי חיים עדיף לקיים בערב יום כיפור את מנהג הכפרות בעזרת כסף ומתן צדקה ולא בעזרת תרנגול

הרב שלמה אבינר | 17/9/2010 10:01

7. R. Shlomo Aviner, "Preferable to Perform *Kapparot* with Money"

It is Preferable to Perform *Kapparot* with Money Rather than with a Rooster

To avoid causing animal suffering, it is better to observe the *kapparot* ritual on the eve of Yom Kippur using money and giving charity, rather than using a rooster.

PART II: *Tashlikh*

8. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפג סעיף ב

אוכלים ראש כבש לומר: נהיה לראש ולא לזנב, וזכר לאילו של יצחק.

הגה: יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים, שאגוז בגימטריא חטא, ועוד שהן מרבים כיחה וניעה ומבטלים התפלה (מהרי"ל). והולכין אל הנהר לומר פסוק: ותשליך במצולות ים כל חטאתינו וגומר (מיכה ז, יט) (מנהגים). וגם נוהגים שלא לישן ביום ראש השנה (ירושלמי), ומנהג נכון הוא.

8. Shulchan Aruch, Orach Chayim, Laws of Rosh Hashanah, Siman 583:2

It is customary to eat the head of a sheep in order to say, "May we be as the head and not as the tail," as a remembrance of the ram of Isaac (the ram in the Binding of Isaac).

Note (Ramo): There are those who are meticulous not to eat nuts, because the numerical value (*gematria*) of the word *egoz* (nut) is the same as *het* (sin). Additionally, nuts increase saliva and phlegm, which can interfere with prayer (Mahari"1).

It is also customary to go to a river to recite the verse: "And You will cast all their sins into the depths of the sea" (Micah 7:19) (Tashlich).

Additionally, it is customary not to sleep during the day on Rosh Hashanah (Jerusalem Talmud), and this is a proper custom.

9. רש"י מסכת שבת דף פא עמוד ב

האי פרפיסא - עציץ נקוב שזרעו בו, ובתשובת הגאונים מצאתי: שעושיין חותלות מכפות תמרים, וממלאין אותם עפר וזבל בהמה, ועשרים ושנים או חמישה עשר יום לפני ראש השנה עושיין כל אחד ואחד לשם כל קטן וקטנה שבבית, וזורעים לתוכן פול המצרי או קיטנית, וקורין לו פרפיסא, וצומח, ובערב ראש השנה נוטל כל אחד שלו, ומחזירו סביבות ראשו שבעה פעמים, ואומר: זה תחת זה, וזה חליפתי וזה תמורת, ומשליכו לנהר.

9. Rashi on Tractate Shabbat 81b

Regarding the term *parpisa* – a perforated pot in which something is planted – I found in the responsa of the Geonim that they make small bags from palm leaves, fill them with soil and animal manure, and 22 or 15 days before Rosh Hashanah, each person makes one in the name of each child in the household. They plant Egyptian beans or other legumes in them, and they call it *parpisa*. The plants grow, and on the eve of Rosh Hashanah, each person takes their own bag, circles it around their head seven times, and says: "This is in place of this, this is my substitute, this is my exchange." Then they throw it into the river.

10. מיכה פרק ז

(יח) מי־אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעָבַר עַל־פְּשַׁע לִשְׂאֲרֵית נִחְלָתוֹ לֹא־ הִחְזִיק לְעַד אֲפֹ כִּי־חִפְּזָן חֶסֶד הוּא:
(יט) יְשׁוּב יִחְמְנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בַּמַּצְלוֹת יָם כָּל־ חַטֹּאתֵם:
(כ) תִּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּינוּ מִיְמֵי קֹדֶם:

10. Micah 7

Who is a God like You,
Forgiving iniquity
And remitting transgression—
Not staying angry forever
Toward the remnant of Your own people,
Because You love graciousness!
[God] will take us back in love,
Quashing our iniquities.
You will hurl all our sins
Into the depths of the sea.
You will keep faith with Jacob,
Loyalty to Abraham,
As You promised on oath to our fathers
In days gone by.

11. עטרת צבי על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפג סעיף ב

[ב] אל הנהר. זכר לעקדה שאיתא במדרש [יילקוט שמעוני וירא רמז צט] שעבר אברהם אבינו במים עד צווארו ואמר הושיעה כי באו מים עד נפש. במנהגים [טירנא עמו' ק] הוסיף שרואין דגים חיים, וכתב בדרכי משה [סק"ג] אפשר שהוא לסימן שלא תשלוט בנו עין הרע ונפרה ונרבה כדגים. וכתב מהרי"ל [ר"ה אות ט] שלא יטלו עמהם מזון כדי לזרוק אל הדגים שבנהרות להראות להם לשמוח בהן, דאית ביה חילול יום טוב. וגם אם יזדמן לו גוי אצל הנהר, אל יקח ממנו לחם להשליך אל הדגים ע"כ. ועיין לעיל סי' תצ"ז סעיף ב'!

11. Ateret Tzvi on Shulchan Aruch, Orach Chayim, Laws of Rosh Hashanah, Siman 583:2

Regarding going to the river: This is in remembrance of the *Akedah* (Binding of Isaac), as it is stated in the Midrash (Yalkut Shimoni, Vayera, Remez 99) that Avraham our forefather passed through water up to his neck and said, "Save me, for the waters have come up to my soul." In the

Minhagim (Tirna, p. 100), it adds that people look at live fish, and the *Darkei Moshe* (Sec. 3) writes that this may symbolize that the evil eye will not have power over us and that we will be fruitful and multiply like fish. The Mahari"l (Rosh Hashanah, Sec. 9) writes that one should not bring food to throw to the fish in the rivers, to show joy, as this would involve a violation of the sanctity of the festival. Additionally, if a non-Jew happens to be by the river, one should not take bread from him to throw to the fish. See also earlier in Siman 597:2.

12. מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפג סעיף ב

ה (פמ"ג) (מחה"ש) הנהר. שיש בו דגים חיים (מנהגים ומט"מ) עס"ב תצ"ז ס"ב אבל בכתבים כתוב נהר או באר וטוב אם הם מחוץ לעיר ויש לילך ביום ראשון אחר מנחה קודם שקיע' החמה ולו' פסוק מי אל כמוך וגו' עכ"ל:

12. Magen Avraham on Shulchan Aruch, Orach Chayim, Laws of Rosh Hashanah, Siman 583:2

Concerning the river: It should have live fish (Minhagim and Mateh Moshe), as mentioned in Siman 597:2. However, in other writings, it is noted that the river or well should be outside the city, and it is good to go on the first day after mincha, before sunset, and to say the verse "Who is a God like You..." (Micah 7:18).

13. פרי מגדים אשל אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפג סעיף ב

ה הנהר. עיין מ"א. לעורר עינא פקיא, ועוד טעמים. ועיין בשל"ה [מסכת ראש השנה עמוד הדין פרק נר מצוה ד"ה וכן מה, ובהגה"ה שם]. ועיין סימן תצ"ז סעיף ב' (טעות סופר תצ"ב) במ"א אות ב', אסור ליתן לדגים מזונות. ועיין אליהו זוטא [סימן] תקצ"ו [ס"ק ב] בשם מהרי"ל [הלכות ראש השנה עמוד רעה] שלא יתן פת לדגים, יע"ש. ובקצת מקומות ראיתי כשחל יום ראשון בשבת הולכין בשני לנהר, אפשר מטעם הוצאה שנושאים עמהם, ועיין סימן תקי"ח [סעיף א] הוצאה שלא לצורך כלל ביום טוב ג"כ אסור:

13. Pri Megadim, Aishel Avraham on Shulchan Aruch, Orach Chayim, Laws of Rosh Hashanah, Siman 583:2

Concerning the river: Refer to Magen Avraham. This awakens divine providence (lit., open eye), and there are other reasons. Also, see Siman 597:2 in Magen Avraham, Sec. 2, where it says that it is forbidden to give food to the fish. Also, see Eliyahu Zuta, Siman 596:2, quoting the Mahari"l (Laws of Rosh Hashanah, p. 278), that one should not throw bread to the fish. In some places, when Rosh Hashanah falls on Shabbat, people go to the river on the second day, possibly because of carrying items. See also Siman 518:1, where carrying items unnecessarily on Yom Tov is prohibited.

14. שו"ת תורה לשמה להבן איש חי, סימן לא

ילמדנו רבינו בענין התשליך ביום ר"ה שנוהגין לנער כנפי הגלימה בעת אומרם ותשליך במצולות ים כל חטאתם אם יש הרהורי דברים בזה המנהג דגלימא דידהו מאן דכר שמא הכא הלא הכונה היא על השלכת המשחיתים והמקטרגים שנבראו מן העונות שיהיו נשלכים במצולות ים העליון וכאשר נמצא כתוב ביאור הדברים בשם מרן האר"י ז"ל וא"כ למאי נ"מ במנהג הזה שינער האדם גלימא דידהו... תשובה. אין להרהר אחר מנהגן של ישראל בכל דברים הנזכרים בשאלה יען כי כל פועל דמיוני הנעשה למטה הוא כדי לחזק הדבר למעלה והיינו תמצא כי הנביאים נשתמשו בפועל דמיוני כאשר מצינו באלישע הע"ה עם יואש מלך ישראל שא"ל פתח החלון קדמה ויפתח ויאמר אלישע ירה ויור ויאמר קח את החיצים ויקח ויאמר הך ארצה ויך שלש פעמים ויעמוד ויקצוף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמש או שש פעמים אז הכית את ארם עד כלה ועתה שלש פעמים תכה את ארם וכנז' במלכים ב' י"ג. וכן תמצא פועל דמיוני בירמיה ג"כ שצוה ירמיה הע"ה את שריה והיה ככלותך לקרוא את הספר הזה תקשור עליו אבן והשלכתו אל תוך פרת ואמרת ככה תשקע בבל ולא תקום וכו' ע"ש... וכן תמצא פועל דמיוני כזה של נייעור הגלימא בנחמיה ה' דכתיב גם חצני נערת ויאמר ככה ינער האלהים את כל האיש אשר לא יקים את הדבר הזה מביתו ומיגיעו וככה יהיה נעור ורק ויאמרו כל הקהל אמן וכו' ע"ש.

**14. Responsa Torah Lishmah (by R. Yosef Hayyim of Baghdad [Ben Ish Hai], 1835-1909),
Siman 31**

Question: Our Rabbi, please enlighten us regarding the custom of *Tashlich* on Rosh Hashanah, specifically the practice of shaking the corners of the garment while reciting the verse, "And You will cast all their sins into the depths of the sea" (Micah 7:19). Is there any concern regarding this custom—what significance does shaking the garment hold here? After all, the intention is to cast away the destructive forces and accusers created by one's sins, casting them into the depths of the upper sea, as explained in the teachings of the Ari z"l. If so, what purpose does this custom of shaking one's garment serve?

Answer: One should not question the customs of Israel in these matters mentioned in the question, because every symbolic action performed below is intended to reinforce spiritual matters above. Indeed, you will find that the prophets made use of symbolic actions, as we see with Elisha, peace be upon him, and King Joash of Israel. Elisha told him, "Open the window to the east," and Joash opened it. Elisha then said, "Shoot," and Joash shot. Elisha continued, "Take the arrows," and Joash took them. Elisha then told him to strike the ground, and Joash struck it three times and stopped. The man of God was angry and said, "You should have struck five or six times; then you would have defeated Aram completely. Now you will only defeat them three times" (2 Kings 13).

Similarly, you find symbolic action with Jeremiah. He instructed Seraiah, "When you finish reading this scroll, tie a stone to it and throw it into the Euphrates, and say, 'So will Babylon sink and not rise again...'" (Jeremiah 51:63).

We also find a similar symbolic action involving the shaking of a garment in Nehemiah 5:13, where Nehemiah shook out the folds of his garment and said, "Thus may God shake out from His house and possessions anyone who does not keep this promise. So may he be shaken out and emptied." And all the people said, "Amen" (Nehemiah 5:13).

Therefore, the custom of shaking the garment during Tashlich should be understood as a symbolic action that reinforces the casting away of sins and negativity.

15. מעשה רב (להגר"א), סימן רט

מעשה	הלכות ט"ב	רב	כא
רא על ס"ש רמ"א בהג"ה סי' תקנ"ז מי שאכל במ"ב יאמר נחם בבהמ"ו כ' רבינו זצ"ל בש"ע שלו. וז"ל למד מס"ש בי"ב ס"ם תרי"ח ולא דמי דהא אמרינן	רח שיר של יום לר"ה ב' ימים פ"א הרנינו. ואומרים אותו בבקר אחר שיר הכבוד: רט לא היה הולך לנהר או לבאר לוטר תשליך:		

15. Ma'aseh Rav (of the Vilna Gaon), Siman 209

He would not to go a river or to a spring to say Tashlikh